

Svěřenské fondy hýbou finančním trhem

SVĚŘENSKÉ FONDY V ČESKU SICE FUNGUJÍ JEN ČTYŘI ROKY, ALE POPTÁVKA PO TRUSTECH JE TAK VELKÁ, ŽE SE NEDOSTÁVÁ SVĚŘENSKÝCH PORADČŮ A SPRÁVCŮ. „ZATÍM BYLA ZALOŽENA TÉMĚŘ TISÍCOVKA FONDŮ S OBJEMY MAJETKU V ŘÁDECH DESÍTEK MILIARD KORUN.

Dávno už nejsme ve fázi experimentu. Všichni finančníci by proto měli zbystřit a věnovat novému trhu náležitou pozornost,“ říká v rozhovoru Pavel Kolář, generální ředitel Komory svěřenských poradců a správců ČR.

Dlouhodobě se pohybujete na poli finančních služeb. Aktivní jste hlavně v oblasti trustů, které v zahraničí patří do běžné výbavy finančních poradců. Jak nyní vnímáte trh v Česku?

Finanční trh a průmysl finančních služeb jsou v posledních letech pod tlakem reform. I když se regulátor snaží zlepšit postavení spotřebitele, praxe ukazuje, že obecný trend je spíše negativní. Důkazem je zvýšení administrativních nároků i správních poplatků za certifikace a licence. Zvyšuje se informační povinnost vůči zákazníkovi. Roste čas i náklady na správu zákaznické agendy. Navyšují se sankce za porušení regulí.

To zní poměrně negativně. Vidíte i nějaká pozitiva?

Vše je negativní jen na první pohled. Nové regulace přináší na finanční trh turbulenci, která sice předznamenává zánik některých služeb či forem distribuce, ale zároveň přináší nové příležitosti. Je pouze na finančních poradcích, zda se dokážou na tržní podmínky adaptovat a využijí šance. Jednou z významných příležitostí je průmysl svěřenských fondů. Ten ještě před čtyřmi lety neexistoval. Pokud jej srovnáme s ostatními finančními disciplínami, jako je třeba investiční zprostředkování, tak svěřenské fondy jsou jedním z nejdynamičtějších odvětví.

Co to znamená pro běžné spotřebitele?

Spotřebitelům přináší trusty velkou výhodu. Správu cizího majetku, jíž dosud mimo institucionální subjekty, například banky nebo pojišťovny, zajišťovali jako fyzické osoby výhradně advokáti, notáři či správci insolvenční podstaty, může od roku 2014 podle nového občanského zákoníku vykonávat každý svéprávný člověk, jenž není v úpadku.

Teď narážíte na svěřenské fondy?

Ano. Svěřenské fondy patří mezi speciální druhy správy cizího majetku. Pomáhají při řešení konkrétních životních situací. Ochránují majetek i zájmy majitele, zajišťují diskrétnost vlastnictví, omezují rizika nebo pomáhají dosáhnout konkrétních cílů. Jako nástroj správy majetku mají mnoho výhod.

Všichni pracovníci ve finančních službách, by měli zbystřit a věnovat trustovému průmyslu náležitou pozornost. Dřív než jim ujede vlak.

Jak svěřenské fondy konkrétně fungují?

Svěřenské fondy umožňují vyčlenění libovolného druhu majetku z vlastnictví zakladatele a jeho následnou správu. A to při zachování plné anonymity zakladatele. Účelově osamostatněný majetek se stává majetkem bez právní subjektivity, tedy „bez vlastníka“. Stává se majetkem anonymním. Zakladatel svěřenského fondu si určí svěřenského správce, který je povinen o majetek pečovat, avšak spravedlivý nárok na prospěch z majetku má výhradně určený beneficiant. Ten v souladu s konkrétními podmínkami fondu, takzvaného „statutu“, pobírá užítky, příjmy či jiné plody.

Avšak s podstatou fondu nemůže žádným způsobem nakládat. Díky tomu je majetek chráněn před beneficiantovými věřiteli, a tím může i mezigeneračně naplňovat záměry zakladatele. To jsou důvody, proč jsou svěřenské fondy už stovky let využívány po celém světě pro řešení běžných osobních i rodinných situací. Zároveň nacházejí široké uplatnění v komerčních nebo veřejně prospěšných oblastech.

K jakým účelům tedy svěřenské fondy slouží?

Trusty mohou řešit různé situace. Záleží na konkrétní životní situaci a fantazii zakladatele. Zatím jsme v ČR identifikovali zhruba osm účelů použití trustu.

Mezi ně patří individuální uspořádání dědictví a nástupnictví, alternativa předmanželské smlouvy, preventivní ochrana majetku před exekucemi, anonymizace majetku, zabezpečení dětí, správa investičního majetku, korporátní struktury a podíly, filantropie.

V ČR jsou svěřenské fondy stále novým nástrojem. Jak si stojíme ve srovnání se zahraničím?

Česká republika má po čtyřech letech fungování trustového průmyslu oproti tradičním finančním velmocím statut rozvojové ekonomiky. Nemůžeme se srovnávat s Lichtenštejnskem nebo Švýcarskem, kde tento druh správy cizího majetku píše historii už 90 let, natož s Velkou Británií, kde mají s tímto institutem zkušenosti 700 let.

Přesto není situace tak špatná – za čtyři roky bylo založeno téměř tisíc svěřenských fondů s objemy majetku v řádech vyšších desítek miliard korun. Jsou jasným důkazem, že jsme už dávno překročili fázi legislativního experimentu. Všichni pracovníci v souvisejících oborech, mezi něž patří i finanční poradenství, by proto měli zbystřit a věnovat novému trhu náležitou pozornost. Dřív než jim ujede vlak. →

V čem vidíte příležitosti pro finanční poradce?

Trustový průmysl je v situaci, v níž bylo finanční poradenství před pětadvaceti lety. Se startujícím trhem přicházejí téměř identické příležitosti, které jsme viděli v devadesátých letech. Jen s tím rozdílem, že na tento trh lze vstoupit poměrně bezpečně už od začátku. V okolních zemích se svěřenské fondy a s tím související profese poradců a správců mnohdy tvořily stovky let. My jsme je převzali coby ověřený institut. Díky řadě významných zahraničních organizací, jež s námi ochotně sdílí desítky let zkušeností, máme dostatečný odborný základ. Můžeme se ponaučit z chyb na jiných trzích, inspirovat se a předat profesionálům z řad finančních poradců dostatečný odborný základ.

Kdo se může stát svěřenským správcem?

Pravidla pro výkon funkce svěřenského správce jsou v České republice odlišná od některých jiných evropských jurisdikcí. Zatímco ve Francii mohou být fiduciárním správcem, což je ekvivalent svěřenského správce, pouze banky, pojišťovny, investiční společnosti nebo advokáti, tak v České republice se svěřenským správcem může stát jakákoliv svéprávná osoba. Na funkci svěřenského správce nejsou kladeny žádné kvalitativní nebo profesní nároky. Tento fakt ovšem může znamenat pro zakladatele fondu i jeho majetek značné riziko. Tomu se může vyvarovat, pokud zvolí profesionální správu svěřenského fondu. Už v tuto chvíli víme, že je na trhu žalostný deficit profesionálních správců.

Existuje na trhu poptávka i po dalších profesích?

Jistě. Vstupem svěřenských fondů do českého prostředí se začíná formovat celý průmysl, který nabízí mnoho jiných pracovních uplatnění. Příkladem jsou svěřenští poradci, servis v oblasti zakládání svěřenských fondů, spolusprávce nebo protektor dohlížející na správu fondu, administrativní služby nebo vedení účetnictví a další služby související s průmyslem svěřenských fondů.

Když se zastavíme u funkce svěřenského správce, tak jaké jsou jeho hlavní úkoly a povinnosti?

Primárně naplňuje účel svěřenského fondu a tím vůli zakladatele. Proto není možné přesně specifikovat jeho činnost. Ta je přímo závislá na účelu fondu a druhu spravovaného majetku. Ze své podstaty je jedinečná. U povinností svěřenského správce je to jiné. Zákonodárce stanovil povinnosti, které musí správce fondu dodržet. Ty nejdůležitější povinnosti jsou ve vztahu k be-

Na trhu je žalostný deficit profesionálních svěřenských správců. Čekáme na novou generaci odborníků, kteří se budou tomuto druhu správy cizího majetku věnovat.

neficientovi, k majetku svěřenského fondu a státní správě.

Pokud chce finanční poradce nabízet služby svěřenských fondům, co by měl udělat?

Má v podstatě dvě možnosti. Může zvolit roli externího partnera, takzvaného tipaře, nebo samotného specialisty. Role tipaře bude sedět finančním poradcům, kteří chtějí rozšířit portfolio zákaznických služeb, ale chápou, že jde o velmi specifický obor vyžadující znalosti a kompetence. Ty buď získat nechtějí, nebo nemohou. Pro tyto finanční poradce pořádá společnost Svěřenská správa, s.r.o., která je v ČR leaderem tohoto oboru, bezplatné pracovní workshopy. Po jejich absolvování se finanční poradce dokáže zorientovat a identifikovat typickou životní situaci klienta pro využití svěřenského fondu.

A druhá možnost?

V druhém případě se finanční poradce o obor zajímá a chce se stát specialistou na trusty. V tuto chvíli je v ČR prakticky jediná možnost, kde může získat patřičné vzdělání, a tou je Certifikační kurz Trust Management. Ten zajišťuje Komora svěřenských poradců a správců ČR. Struktura i obsah kurzu je v souladu s osnovou vzdělání STEP (Society Trust & Estate Practitioners), které je celosvětově uznáváno jako základní kvalifikační kritérium pro pracovníky v trustovém průmyslu. Kurz je zakončen certifikátem s evidenčním číslem, který slouží jako identifikátor absolventa kurzu při poskytování trustových služeb v České republice.

Má finanční poradce možnost nahlédnout svěřenským fondům pod pokličku dřív, než se pustí do vzdělání?

Ano. Každý rok pořádáme mezinárodní konferenci Trust & Wealth Management. Na tomto setkání mohou finanční poradci získat znalosti a know-how z oboru svěřenských fondů, správy majetku i plánování bohatství. A také se inspirovat. V tomto roce budou přednášet nejvýznamnější české a zahraniční osobnosti z oboru i zástupci ministerstva spravedlnosti a ministerstva financí. Akce proběhne 28. listopadu v Grandior Hotel Prague. |

Pavel Kolář

Profesní předpoklady pro výkon svých funkcí získal ve finančním průmyslu v průběhu 15 let své bohaté praxe. Od roku 2013 se zaměřuje na správu cizího majetku v režimu svěřenského fondu. Je obchodním ředitelem ve společnosti Svěřenská správa s.r.o. a generálním sekretářem Komory svěřenských poradců a správců ČR.